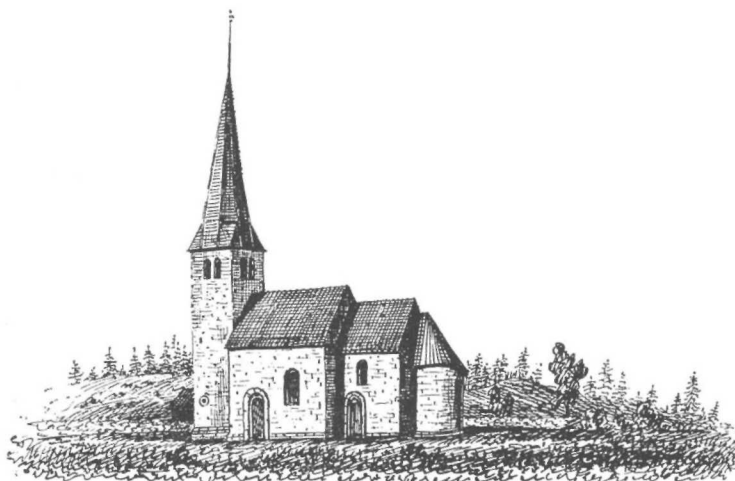

80. Linde kyrka. Nu i Gotlands Fornsal.

Pl. 32.

Litteratur: L 1573, S 128, 129. C. G. Hilfeling, *Resejournal* 1799 (F m 57: 6), s. 154; N. J. Ekdahl, *Resa på Gotland* 1826 (ATA), s. 15; *Kyrkoinventarium* 1830 (ATA); P. A. Säve, *Gotland* 1864 (hs S 40 n i UUB), s. 89, *Gotländska sägner* (hs R 623 i UUB), s. 614, *Reseberättelse* 1864 (ATA), s. 201; O. V. Wennersten, *Rapport till Riksantikvarien* 24/7 1901 (ATA); S. Lindqvist, *Gotlands Bildsteine* 2 (1942), s. 96 f.

Äldre avbildningar: Hilfeling, teckning (F m 57: 7 tab. 38; återgiven i Liljegren, *Fullständig Bautil*: L 1573); P. A. Säve, teckning (i *Gotland* 1864, *Reseberättelse* 1864); O. Sörling, teckning (i Lindqvist a. a., s. 97); O. v. Friesen och J. W. Hamner foto 1924 (ATA).

Runsten, sedan 1911 i Gotlands Fornsal (Dep. C 195). Tidigare har den legat på kyrkogården i Linde. Den omtalas av Hilfeling år 1799: »På Kyrkogården afritades en Runsten, hvars öfra del var afslagen och förkommen samt mycket skadad.» Under den bifogade teckningen (fig. 72): »Denne defecte och til Inscriptionen nog förnötte Runsten fants liggande på Linde Kyrkogård Söder om kyrkan; är en Marmor Sten och wist en af de äldste Runstenar på Gothland.» — Ekdahl 1826: »På kyrkogården är en grafsten med ormslinga och runeskrift, hvilken är fragmentariskt läsbar.» — *Kyrkoinventarium* 1830: »Run- och Likstenar. Af de förre finnas härstädes En, liggande på kyrkogården, men nu mera oläslig.» — P. A. Säve 1864: »Run-sten (å kyrkogården, innanför vestra kyrkogårds-luckan), 2: 18 största längd och 2 aln. bred (nere).» — O. V. Wennersten påträffade stenen 1901 »utanför torndörren ... Den synes en gång ha varit rest, och då den, der den nu ligger, nu löper fara att helt utslitas, vidtalade jag på eget bevåg Kyrkoherde Havrén att låta resa densamma. Möjligen vore det bättre, om den kunde få en fristad under tak någonstädes.» — Enligt anteckning i Gotlands Fornsals inventarium stod stenen »lutad mot norra kyrkogårdsmuren», innan den år 1911 överfördes till Gotlands Fornsals samlingar.

Carl Säve har icke återfunnit runstenen L 1573, S 128 i Linde. Däremot uppger han, att han år 1844 hade funnit en sten, på vilken han endast kunde läsa orden ... **sial hans** ... Det är ytterst sannolikt, att det här är fråga om samma sten. Inskriften var nu så utnött, att Säve icke ens har identifierat den med den av Liljegren efter Hilfelings läsning upptagna L 1573. Däremot har han läst två ord, av vilka det ena icke hade uppmärksamats av Hilfeling och därför saknas i L 1573. I hans *Gutniska urkunder* har följaktligen stenen blivit upptagen under 2 nummer: S 128 (=L 1573) »icke återfunnen» och S 129 »Funnen 1844».

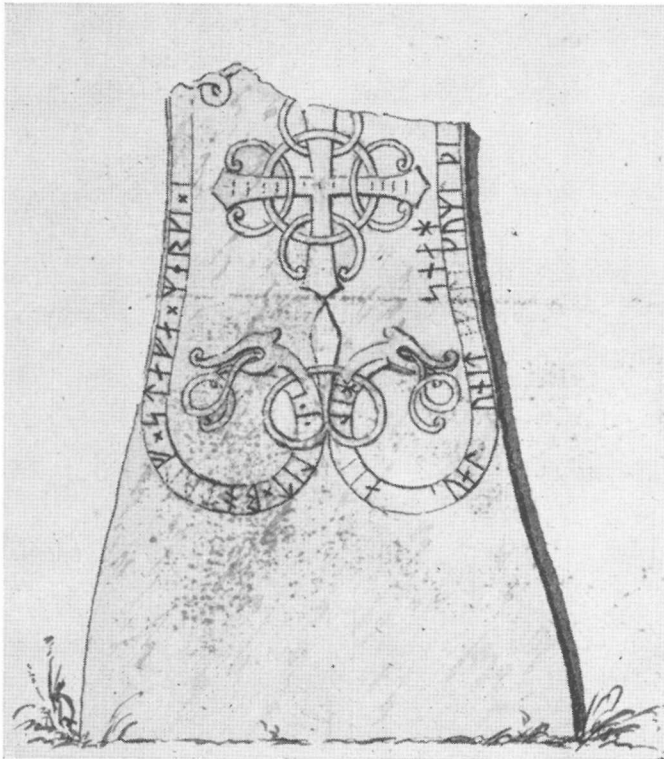

Fig. 72. G 80. Linde kyrka. Efter teckning av C. G. Hilfeling.

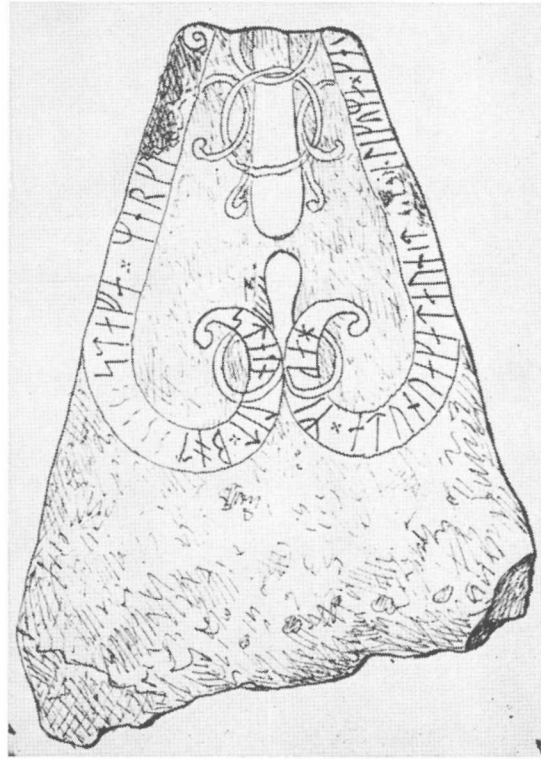

Fig. 73. G 80. Linde kyrka. Efter teckning av P. A. Säve i Reseberättelse 1864.

Grå kalksten. Toppen är avslagen; så redan på Hilfelings teckning 1799. Upptill t. v. är ett mindre stycke av stenen löst. Höjd 1,67 m, bredd över ristningens nedersta del 1,10 m, över korsmitten 0,77 m. Ytan är mycket hårt sliten genom tramp. Så vitt man kan bedöma, har ristningen ursprungligen varit skickligt utförd och jämn. Såväl runor som ornament ha varit punktornerade; de borrarade hålen finnas till stor del kvar, där ristningen för övrigt är utsliten, och detta underlättar läsningen. De fyra spetsarna på skiljetecknet × äro också punktornerade.

Stenen har ursprungligen varit rest. Runornas form vittnar klart om att den har tillkommit under vikingatiden. Huruvida den från början har haft sin plats på kyrkogården, blir därför ovisst. Den kan mycket väl ha blivit dithörd i senare tid.

Inskrift (med det inom [ ] supplerat efter Hilfeling):

st̅ain lit × **bot** [**ulf** ×] **stafa** × [**merki** × **i**] ...

[**hi - ir**] × **aṭ** × **unualṭ** × **unit** ... **li kum** [**l · pi**] ...

... **sialu hans**

»Stenen lät Botulv (run)stavarnas märke ... Han har efter Unvald utfört(?) ... (Gud hjälpe) hans själ.»

Till läsningen: Svaga spår av bistav t. v. i 2 **t**; intet på h. sidan av huvudstaven. Av 11 **t** finnas svaga spår av bistavarna. Det följande partiet av stenytan är starkt slitet. Endast svaga spår finnas av runorna 20–24, liksom av r. 26–30. R. 33–42 äro jämförelsevis tydliga, liksom också i korset r. 51–59 **sialu hans**.

Inskriften har möjligen haft versifierad form, såsom redan v. Friesen har antagit. Härpå tyder framför allt ordföljden, med objektet *stain* främst, på första platsen i satsen:

Stain let Botulfr stafa merki ...
hafir at Unvald unnit ...

Om namnet *Botulfr* se G 33. — Namnet *Unvaldr* är f. ö. icke känt och därför något osäkert med avseende på förleden. Möjligen är det samma namn som i en latinsk gravinskrift i Valls kyrka: *discretus vir Hunuldus Bryungs* Lindström nr 199.

81. Linde kyrka.

Litteratur: Handlingar i ATA 1901–06, bl. a. en rapport till Riksantikvarien av amanuensen O. V. Wennersten ^{24/7} 1901; promemoria av C. W. Pettersson i april 1914 (ATA); H. Pipping, Runinskrifter undersökta år 1902 (ATA).

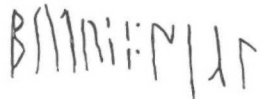
Äldre avbildning: H. Pipping foto 1902 av ristningen på norra väggen i tornrummet (ATA).

Ristningar i murbruket på tornrummets norra väggar:

a) Norra väggen i tornrummet, 1,60 m V om tornbågen, 1,45 m över golvet. Inskriftens längd 24 cm runornas höjd 9–16 cm. Tydlig.

b) Tornbågen, på norra sidan, 0,27 m från bågens v. kant, omkring 1,60 m över golvet. Hela inskriften 13 cm hög, 12 cm bred, runornas höjd c:a 3 cm. Tydlig och väl bevarad.

kup : hafi

butniq : sial

»Gud må hava Botnys själ.»

Namnet *Botny* (*Butny*) är icke känt från någon annan inskrift. Om växlingen *Bot-* : *But-* i forngutniska personnamn se H. Gustavson, *Gutamålet* I (1940), s. 193.

c) Tornrummet, norra väggen, omkring 0,64 m från kyrkans nordvästra hörn, omkring 1,52 m över golvet. Tre rader av runristning i murbruket. Inskrifternas längd respektive höjd: 8 × 4 cm, 3 × 1,5 cm, 12 × 2,5 cm.

fupo - - n Kanske ursprungligen **fuporkh**, de första runorna i runraden.